

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCLXXXI. ad annum MCCCXIV.

Parisiis, 1644

Constitutviones A Gregorio Papae Decimo In Concilio Lvgdvnensi Generali
Sancitae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15974

tiam legatos nostros, prout opportunitas permiserit, destinare, qui & magnitudini tuæ ad illa plene respondeant, & te nihilo minus ad alia, quæ, si aures illis exauditionis præstiteris, tuam tuorumque salutem & vtilitatem communem respicient, solerter inducant.

Datum Lugduni tertio Idus Martii, anno tertio.

CONSTITVTIONES
A GREGORIO PAPA DECIMO
IN CONCILIO LVGDVNENSI
GENERALI SANCITÆ.

*Gregorius episcopus seruus seruorum Dei vniuersis Christi fidelibus
præsentes literas inspecturis salutem, &c.*

Infrascriptas constitutiones nuper in generali Concilio Lugdunensi & post super certis articulis duximus promulgandas, quibus vniuersos vti volumus, & mandamus in iudiciis, & in scholis ipsasque sub suis titulis inferi, prout exprimitur super eis.

I.

De summa Trinitate, & fide catholica.

GREGORIVS decimus in generali Concilio Lugdunensi fidei ac deuota professione fatemur, quod Spiritus sanctus æternaliter ex Patre, & Filio, non tamquam ex duobus principiis, sed tamquam ex vno principio, non duabus spirationibus, sed vnica spiratione procedit. Hoc professus est hæcenus, prædicauit, & docuit, hoc firmiter tenet, prædicat, profitetur, & docet, sacrosancta Romana ecclesia, mater omnium fidelium, & magistra, hoc habet orthodoxorum patrum atque doctorum Latinorum pariter & Græcorum incommutabilis & vera sententia. Sed quia nonnulli propter irrefragabilis præmissæ ignorantiam ve-

ritatis in errores varios sunt prolapsi, nos huiusmodi erroribus viam præcludere cupientes, sacro approbante Concilio, damnamus & reprobamus omnes qui negare præsumpserint æternaliter Spiritum sanctum ex Patre, & Filio procedere; siue etiam temerario ausu asserere quod Spiritus sanctus ex Patre, & Filio, tamquam ex duobus principiis, & non tamquam ex vno, procedat.

II.

De electione, & electi potestate.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi. Vbi periculum maius intenditur, ibi procul dubio est plenius consulendum. Quam grauibus autem sit onusta dispendiis, quot & quantis sit plena periculis ecclesiæ Romanæ prolixa vacatio, exacti temporis consideratio edocet, & considerata prudenter illius discrimina manifestant. Hinc nos euocat ratio, vt dum reformandis etiam minoribus nostra solerter vacat intentio, ea quæ periculosiora sunt nequaquam absque remedio reformationis accommode relinquamus: ideoque omnia, quæ pro vitanda discordia, in electione Romani pontificis a nostris sunt prædecessoribus, & præcipue a felicitatis recordationis Alexandro papa tertio, salubriter instituta, omnino immota in sua firmitate manere censentes, (nihil enim illis detrahere intendimus, sed quod experientia deesse probauit præsentis constitutione supplere) hoc sacro Concilio approbante statuimus, vt In Concilio Lateranensi cap. 1. si eundem pontificem in ciuitate, in qua cum sua curia residebat, diem claudere contingat ex-

tremum, cardinales, qui fuerint in ciuitate ipsa
præsentes, absentes expectare decem diebus tan-
tummodo teneantur. Quibus elapsis, siue absentes
venerint, siue non, extunc omnes conueniant in
palatio, in quo idem pontifex habitabat, contenti
singuli singulis tantummodo seruientibus clericis,
vel laicis, prout duxerint eligendum. Illis tamen
quibus patens necessitas id suggerit indulgeri, duos
habere permittimus, eiusdem electionis arbitrio
reseruato. In eodem autem palatio vnum concla-
ue nullo intermedio pariete, seu alio velamine om-
nes habitent in communi. Quod (seruato libero
ad secretam cameram aditu) ita claudatur vndi-
que, vt nullus illuc intrare valeat vel exire; nulli
ad eosdem cardinales aditus pateat, vel facultas se-
crete loquendi cum eis, nec ipsi aliquos ad se ve-
nientes admittant, nisi eos, qui de voluntate om-
nium cardinalium inibi præsentium pro iis tantum,
quæ ad electionis instantis negotium pertinent, vo-
carentur. Nulli etiam fas sit ipsis cardinalibus, vel
eorum alicui nuntium mittere vel scripturam. Qui
vero contrafecerit, scripturam mittendo, vel nun-
tium, aut cum aliquo ipsorum secreto loquendo,
ipso facto sententiam excommunicationis incur-
rat. In conclauis tamen prædictæ aliqua fenestra
competens dimittatur; per quam eisdem cardi-
nalibus ad victum necessaria commode ministran-
tur: sed per eam nulli ad ipsos patere possit ingres-
sus. Verum si, quod absit, infra tres dies, postquam,
vt prædicatur, conclaue prædictam iidem cardina-
les intrauerint, & non fuerit ipsi ecclesiæ de pasto-
re

ANNO
 CHRISTI
 1574.

re prouifum , per fpatium quinque dierum im-
 mediate fequentium, fingulis diebus, tam in prandio ,
 quam in ccena, vno foleo ferculo fint contenti. Qui-
 bus prouifione non facta decurfis, extunc tantum-
 modo panis, vinum & aqua miniftrantur eifdem ,
 donec eadem prouifio fubfequatur . Prouifionis
 quoque huiufmodi pendente negotio , dicti car-
 dinales nihil de camera papæ recipiant , nec de
 aliis eidem ecclefia tempore vacationis obuening-
 tibus vndecumque: fed ea omnia, ipfa vacatione
 durante, fub eius, cuius fidei & diligentia came-
 ra eadem eft commiffa, custodia maneat, per eum
 difpofitioni futuri pontificis referuanda. Qui au-
 tem aliquid receperint, teneantur extunc a perce-
 ptione quorumlibet redituum ad ipfos fpectan-
 tium abftinere , donec de receptis taliter plena-
 riam fatisfactionem impendant. Iidem quoque
 cardinales accelerandæ prouifioni fic vacent at-
 tentius, quod fe nequaquam de alio negotio intro-
 mittant, nifi forfan neceffitas adeo vrgens incide-
 ret , quod eos oporteret de terra ipfius ecclefia de-
 fendenda, vel eius parte aliqua prouidere. Vel nifi
 aliquod tam grande, tam euident periculum im-
 mineret , quod omnibus & fingulis cardinalibus
 præfentibus concorditer videretur illi celeriter oc-
 currendum. Sane fi aliquis de prædictis cardinali-
 bus conclauæ prædictæ (vt fupra exprimitur) non
 intrauerit, aut intrans abfque manifefta caufa in-
 firmitatis exierit, ipfo minime requifito , nec in
 eiuſdem electionis negotio vltterius admittendo,
 per alios ad eligendum * fubftituendum pontifi-

cem, libere procedatur. Si vero infirmitate superueniente idem conclaue aliquem ex eis exire contingat, ipsa etiam infirmitate durante poterit eius suffragio non requisito ad electionem procedi. Sed si ad alios post sanitatem sibi redditam, seu antea redire voluerit, vel etiam si alii absentes, quos per decem dies diximus expectandos, superuenerint re integra, videlicet antequam eidem ecclesie sit de pastore prouisum, in eodem negotio in illo statu, in quo ipsum inuenerint, admittantur, præmissa tam de clausura, quam de seruiantibus cibo ac potu, & reliquis cum aliis seruaturi. Porro si quando Romanum pontificem extra ciuitatem prædictam, in qua erat cum sua curia residens, contigerit ab hac luce migrare, teneantur cardinales in ciuitate, in cuius territorio seu districtu idem pontifex obiit, conuenire; nisi sit forsitan interdicta, vel contra ecclesiam Romanam in aperta rebellionem persistat. Quo casu in alia viciniore conueniant, quæ similiter nec interdicto subiaceat, nec sit (vt prædicitur) aperte rebellis. In hac etiam ciuitate, tam quoad expectationem absentium, quam quoad habitationem communem clausuram, & cetera omnia in domo episcopali, vel alia qualibet eisdem cardinalibus deputanda, eadem obseruentur, quæ superius, obeunte dicto pontifice in ea in qua cum sua residebat curia, sunt expressa.

Præterea (quia parum est iura condere, nisi sit qui eadem tueatur) adiiciendo sancimus, vt dominus, alique rectores, & officiales ciuitatis illius, in qua Romani pontificis celebranda fuerit

ANNO
CHRISTI
1274.

electio, auctoritate nostra, & eiusdem approbatione Concilii, potestate sibi tradita, præmissa omnia & singula plene ac inuiolabiliter sine fraude ac dolo aliquo faciant obseruari: nec cardinales ultra quam præmittitur arctare præsumant. Super his autem taliter obseruandis, statim audito summi pontificis obitu, coram clero & populo ciuitatis ipsius ad hoc specialiter conuocandis præstent corporaliter iuramentum. Quod si forte in præmissis, vel circa ea fraudem commiserint, aut ipsa diligenter non obseruauerint, cuiuscumque sint præminentia, conditionis, aut status, omni cessante priuilegio, eo ipso excommunicationis sint vinculo innodati, & perpetuo sint infames, nec unquam eis portæ dignitatis pateant, nec ad aliquod publicum officium admittantur. Ipsos insuper feudis, & bonis, ceterisque, quæ ab eadem Romana vel quibuslibet aliis ecclesiis obtinent, ipso facto decreuimus esse priuatos: ita quod ad ecclesias ipsas plene ac libere reuertantur, administratorum earundem ecclesiarum arbitrio sine contradictione aliqua disponenda. Ciuitas vero prædicta, non solum sit interdicto supposita, sed & pontificali dignitate priuata. Ceterum quia cum arbitrium vel inordinatus captiuat affectus, vel ad certum aliquid obligationis cuiusque necessitas adigit, cessat electio, dum libertas adimitur eligendi, cardinales eosdem obsecrantes per viscera misericordiæ Dei nostri, per asperionem sui preciosi sanguinis obtestamur, vt pensantes attentius quid eis imminet, cum agitur de creatione vicarii Iesu Christi suc-

cessoris Petri, rectoris vniuersalis ecclesiæ, gregis dominici directoris, omni priuatæ affectionis inordinatione deposita, & cuiuslibet pactio-
nis, obligationis necessitate, nec non con-
dicti & intendimenti contemplatione cessantibus, non in se reciprocent considerationis intuitum, vel in suos, non quæ sua sunt quærant, non commodis priuatis intendant, sed nullo arctante ipso-
rum in eligendo iudicium, nisi Deo, puris & libe-
ris mentibus, nuda electionis conscientia utilitatem publicam libere prosequantur omni conatu, & so-
licitudine, prout possibilitas patitur, id acturi tan-
tummodo, vt eorum ministerio acceleretur uti-
lis & pernecessaria totius mundi prouiso, idoneo celeriter eidem ecclesiæ sponso dato. Qui autem secus egerint, diuinæ subiaceant ultioni, eorum culpa, nisi graui propter hoc peracta pœnitentia, nullatenus abolenda. Et nos nihilo minus pactio-
nes, conuentiones, obligationes, condicta, & in-
tendimenta omnia, siue iuramenti, siue cuiuslibet alterius fuerint vinculo firmitatis annexa, cassa-
mus, irritamus, & viribus decernimus omnino carere: ita vt nullus ad illa obseruanda quomodo-
libet sit astrictus, nec quisquam ex eorum transgressione notam vereatur fidei non seruatæ, sed non indignæ laudis titulum mereatur: cum lex etiam humana testetur, Deo magis transgres-
siones huiusmodi, quam iurisiurandi obseruatio-
nes, acceptas. Quia vero fidelibus non est tam de sollicita quantumcumque inuentione fidendum, quam de instantia orationis humilis & deuotæ

ANNO
CHRISTI
1574.

sperandum, huic adiicimus sanctioni, vt in omnibus ciuitatibus, ceterisque locis insignibus, vbi primum demorati pontificis obitu certitudo clauerit, a clero & populo solennibus pro eo exequiis celebratis, singulis diebus, donec de ipsius ecclesie prouisione indubitatus rumor pertulerit veritatem, humiles preces fundantur ad Dominum, apud eum deuotis orationibus insistatur; vt ipse qui concordiam facit in sublimibus suis, sic efficiat eorundem cardinalium corda in eligendo concordia, quod prouisio celer, concors & utilis, prout animarum salus exigit, & totius requirit orbis utilitas ex ipsorum vnanimitate sequatur. Et ne tam salubre presentis sanctionis edictum ignorantie negligi pretextu contingat, districte precipimus, vt patriarche, archiepiscopi, episcopi, & alii ecclesiarum prelati, ceterique, quibus concessum est proponere verbum Dei, clerum & populum propter hoc specialiter frequentius congregandos in suis sermonibus ad supplicum precum suffragia pro celeri & felici exitu tanti negotii frequentanda solerter hortentur, & ipsis eadem auctoritate, non solum orationum frequentiam, sed & obseruantiam, prout circumstantie pensanda suaferint, ieiuniorum indicant.

III.

Idem in eodem. Vt circa electiones, postulationes & prouisiones ecclesiasticas viam malitiis, prout est possibile, precludamus, nec diutius periculose vacent ecclesie, vel personatum, dignitatum, & aliorum ecclesiasticorum beneficiorum

prouisio differatur, edicto perpetuo prouidemus, ANNO
vt si quando aliqui electionibus, postulationibus, CHRISTI
vel prouisionibus se opponunt, proponendo 1174.
qua contra electionis, postulationis, seu prouisionis formam, aut personas eligentium, vel electi, siue illius, cui prouisio erat facienda vel facta, & propter hoc contigerit appellari, appellantes in instrumento publico, seu literis super appellatione confectis, omnia & singula exprimant, quæ in formam intendunt obicere, vel personas coram personis authenticis, aut persona quæ super hoc testimonium perhibeant veritati, corporali præstito iuramento, quod credunt ea quæ sic exprimunt esse vera, & se posse probare. Alioquin tam opposcentes, quam tempore appellationis interpositæ, vel postmodum adhærentes eisdem, obiiciendi aliqua, quæ non fuerint in huiusmodi literis vel instrumentis expressa, potestatem sibi nouerint interdictam. Nisi aliquid postea forsân emerferit, vel super antiquis superuenerit probandi facultas, aut aliqua antiqua in opponentium notitiam de nouo peruenerint, quæ appellantes appellationis emissæ tempore verisimiliter ignorare potuerint, & etiam ignorarent. Super huiusmodi antem ignorantia & superueniente facultate probandi fidem per proprium præstandum corporaliter faciant iuramentum, hoc adiiciendo in iuramento eodem, quod ad ea probanda credunt se sufficientes probationes habere. Illa sane quæ felicis recordationis Innocentius papa quartus contra non plene probantes ea quæ in formam vel personam obiece-

ANNO CHRISTI 1174. runt statuit, in suo volumus robore permanere.

IV.

Idem in eodem. Auaritiæ cæcitas & damnandæ ambitionis improbitas aliquorum animos occupantes eos in illam temeritatem impellunt, ut quæ sibi a iure interdicta nouerint, exquisitis fraudibus vsurpare conentur: nonnulli siquidem ad regimen ecclesiarum electi, quia eis iure prohibente non licet, se ante confirmationem electionis celebratæ de ipsis administrationi ecclesiarum, ad quas vocantur ingerere, ipsam sibi tamquam procuratoribus seu œconomis committi procurant. Cum itaque non sit malitiis hominum indulgendum, nos latius providere volentes, hac generali constitutione sancimus, ut nullus de cetero administrationem dignitatis, ad quam electus est, priusquam celebrata de ipso electio confirmetur, sub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de nouo quæsito colore, in spiritualibus vel temporalibus per se vel per alium pro parte vel in totum gerere vel recipere, aut illis se immiscere præsumat. Omnes illos qui secus fecerint iure, si quod eis per electionem quæsitum fuerit, decernentes eo ipso priuatos.

V.

Idem in eodem. Quam sit ecclesiis ipsarum dispendiosa vacatio, quam periculosa etiam esse soleat animabus, non solum iura testantur, sed etiam magistra rerum efficax experientia manifestat. Cupientes itaque competentibus remediis vacationum diuturnitatibus obuiare, hoc perpetuo de-

creto statuimus, vt si quando fuerit electio in aliqua ecclesia celebrata, electores electionem ipsam quam citius commode poterunt electo præsentrare, ac petere consensum ipsius, procurent: electus vero illum adhibere infra mensem a tempore præsentionis huiusmodi teneatur. Quem si electus ipsi præsentrare vltra distulerit, iure, si quod ei ex sua electione fuerat acquisitum, extunc se noverit eo ipso priuatum: nisi forsan ea sit electæ personæ conditio, vt electioni de se celebratæ absque superioris sui licentia ex prohibitione, seu quauis prouisione sedis apostolicæ, consentire non possit. Quo casu, idem electus, seu electores ipsius, consentiendi licentiam ab eius superiore cum ea celeritate, quam superioris ipsius præsentia vel absentia permiserit, petere studeant, & habere. Alioquin, si lapso tempore pro eiusdem superioris præsentia, vel absentia, vt præmittitur moderando huiusmodi licentiam, eos nequaquam obtinere contingat, electores extunc ad electionem aliam procedendi liberam habeant facultatem. Ceterum quiuis electus infra tres menses post consensum electioni de se celebratæ præsntum confirmationem electionis ipsius petere non omittat. Quod si iusto impedimento cessante infra huiusmodi trimestre tempus omiserit, electio eadem eo ipso viribus vacuetur.

VI.

Idem in eodem. Perpetuæ sanctionis oraculo declaramus, quod scienter in electionibus nominantes indignum, propter suffragium in scrutinio
præ-

præstitum, nisi adeo in eo perstiterint, quod ex votis eorum communis electio subsequatur, nequaquam eligendi potestate priuentur, licet pro eo quod indignum nominando scienter contra conscientias suas agunt, & diuinam vindictam, & apostolicæ ultionis metum, quem qualitas facti suaserit, possint non immerito formidare.

VII.

Idem in eodem. Nulli licere decernimus, postquam in scrutinio nominauerit aliquem, & electio fuerit subsecuta, vel postquam præstiterit electioni de ipso ab aliis celebratæ consensum, illum super electione ipsa, nisi ex causis postea emergentibus, impugnare, vel nisi ei morum ipsius antea celata de nouo pandatur improbitas, seu alicuius alterius latentis vitii, vel defectus, quæ verisimiliter ignorare potuerit, veritas reueletur. De huiusmodi autem ignorantia fidem proprio faciat iuramento.

VIII.

Idem in eodem. Si quando contigerit, duabus electionibus celebratis, partem alteram eligentium duplo maiorem numero inueniri, contra electores, qui partem reliquam sic excedunt ad extenuationem zeli, meriti, vel auctoritatis ipsorum, reliquis, vel electo ab eis aliquid opponendi, omnem præsentis decreto interdiciamus facultatem. Si quid autem opponere voluerint, quod votum illius, cui opponitur, nullum redderet ipso iure, id eis non intelligimus interdictum.

IX.

Idem in eodem. Quamuis constitutio felicitis

Concil. Tom. 28.

Bbbb

recordationis Alexandri papæ quarti prædecessoris nostri, causas electionum episcopaliū, seu super electionibus episcoporum exortas, non immerito maioribus causis annumerans cognitiones ipsarum per appellationes quaslibet deuolui asserat ad apostolicæ sedis examen. Nos tamen & temerariam appellantium audaciam & effrenatam appellationum frequentiam refrenare volentes, hac generali constitutione duximus providendum, vt si extra iudicium in prædictis electionibus, vel in aliis de dignitatibus episcopatu maioribus celebratis, expressa causa manifeste friuola, contigerit appellari, per appellationem huiusmodi nequaquam ad sedem eandem negotium deuoluatur. Sed cum in electionum earundem negotiis in iudicio, vel extra iudicium appellatur, inscriptis ex causa probabili, quæ probata deberet legitima reputari, ad sedem ipsam huiusmodi negotia deferantur. Ceterum in præmissis omnibus casibus liceat partibus ab huiusmodi appellationibus, nulla tamen interueniente prauitate, recedere: antequam præfatæ sedi fuerint præsentatæ. Inferiores autem iudices, quorum erat ipsarum causarum cognitio, appellatione cessante, an in hoc prauitas intercesserit ante omnia diligenter inquirent; & si eam intercessisse repperint, se de causis ipsis nulatenus intromittant; sed præfigant dictis partibus terminum peremptorium competentem, in quo cum omnibus actis & monumentis suis apostolico se conspectui repræsentent.

X.

Idem in eodem. Si forte inter cetera quæ obii-
ciuntur electo, aut postulato, seu alias promouen-
do ad aliquam dignitatem, euidentem scientiæ
vel alium personæ defectum opponi contingat, in
discussione obiectorum illum statuimus ordinem
incommutabiliter obseruandum, vt promouen-
dus super defectu ipso ante omnia subiiciatur exa-
mini, cuius euentus examinandis aliis aut dabit
initium aut negabit. Ceterum si præmissi exami-
nis exitus huiusmodi oppositiones docuerit verita-
te destitui, opposentes omnino a prosecutione
causæ, in qua talia obiecerunt, excludimus, & per-
inde puniri decernimus, ac si penitus in probatio-
ne omnium quæ obiecerant defecissent.

XI.

Idem in eodem. Sciant cuncti, qui clericos vel
quaslibet alias personas ecclesiasticas, ad quos in a-
liquibus ecclesiis, monasteriis, aut aliis piis locis
spectat electio, pro eo quod rogati, seu alias indu-
cti, eum pro quo rogabantur, siue inducebantur
eligere, noluerunt, vel consanguineos eorum, aut
ipsas ecclesias, monasteria, seu loca cetera benefi-
ciis, siue aliis bonis suis per se vel per alios spolian-
do, seu alias iniuste persequendo, grauare præsum-
pserint, se ipso facto excommunicationis sententia
innodatos.

XII.

Idem in eodem. Generali constitutione fan-
cimus, vniuersos & singulos qui regalia, custo-
diam siue guardiam aduocationis, vel defensionis

titulum in ecclesiis, monasteriis, siue quibuscumque aliis piis locis de nouo usurpare conantes, bona ecclesiarum, monasteriorum, aut locorum ipsorum vacantium occupare præsumunt, quantæcumque dignitatis honore præfulgeant, clericos etiam ecclesiarum, monachos monasteriorum, & personas ceteras locorum eorundem qui hæc fieri procurant, eo ipso excommunicationis sententiæ subiacere. Illos vero clericos qui se vt debent talia facientibus non opponunt, de prouentibus ecclesiarum seu locorum ipsorum, pro tempore quo præmissa sine debita contradictione permiserint, aliquid percipere districtius inhibemus. Qui autem ab ipsarum ecclesiarum ceterorumque locorum fundatione, vel ex antiqua consuetudine iura sibi huiusmodi vindicant, ab illorum abusu sic prudenter abstineant, & suos ministros in eis solite faciant abstinere, quod ea quæ non pertinent ad fructus siue redditus prouenientes vacationis tempore non usurpent, nec bona cetera, quorum se afferunt habere custodiam, dilabi permittant, sed in bono statu conseruent.

XIII.

Idem in eodem. Licet Canon a felicis recordationis Alexandro papa tertio prædecessore nostro editus inter cetera statuerit, vt nullus regimen ecclesiæ parochialis suscipiat, nisi vigesimum quintum annum ætatis attigerit, ac scientia & moribus commendandus existat, quodque talis ad regimen assumptus huiusmodi, si monitus non fuerit, præfixo a Canonibus tempore in presbyterum ordinatus a

ANNO
CHRISTII
1174.

ANNO
CHRISTI
1174.

regiminis eiusdem amoueat^r officio, & alii con-
feratur. Quia tamen in obseruatione Canonis me-
morati se multi exhibent negligentes, nos pericu-
losam illorum negligentiam volentes iuris execu-
tione suppleri, præsentⁱ decreto statuimus, vt nul-
lus ad regimen parochialis ecclesiæ assumatur, nisi
sit idoneus scientia, moribus, & ætate. Decernen-
tes collationes de parochialibus ecclesiis, iis qui non
attigerunt vigesimumquintum annum de cetero
faciendas viribus omnino carere. Is etiam qui ad
huiusmodi regimen assumetur, vt gregis sui crediti
diligentius gerere curam possit, in parochiali eccle-
sia, cuius rector extiterit, residere personaliter te-
neatur. Et infra annum a sibi commissi regiminis
tempore numerandum se faciat ad sacerdotium
promoueri. Quod si infra idem tempus promotus
non fuerit, ecclesia sibi commiss^a, nulla etiam præ-
missa monitione, sit præsentis constitutionis au-
ctoritate priuatus. Super residentia vero, vt præ-
mittitur, faciend^a, possit ordinarius gratiam dispen-
satiue ad tempus facere, prout causa rationabilis id
exposcet.

XIV.

Idem in eodem. Nemo deinceps parochialem
ecclesiam alicui non constituto in ætate legitima
& sacerdotio commendare præsumat. Nec tali et-
iam nisi vnam, & euidenti necessitate, vel utilita-
te ipsius ecclesiæ suadente. Huiusmodi autem com-
mendam, vt præmittitur, rite factam declaramus
vltra semelstris temporis spatium non durare. Sta-
tuentes quidquid secus de commendis ecclesia-

rum parochialium actum fuerit, esse irritum ipso iure. XV.

De temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi. Eos qui clericos parochiæ alienæ absque superioris ordinandorum licentia scienter seu affectata ignorantia, vel quocumque alio figmento quæsito, præsumperint ordinare, per annum a collatione ordinum decernimus esse suspensos; iis quæ iura statuunt contra taliter ordinatos in suo robore duraturis. Clericis quoque parochiæ taliter suspensorum, postquam eorum suspensio fuerit manifesta, absque ipsorum etiam licentia, interim recipiendi ordines ab aliis vicinis episcopis, alias tamen canonice, liberam concedimus facultatem.

XVI.

De bigamis.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi. Altercationis antiquæ dubium præsentis declarationis oraculo decedentes, bigamos omni priuilegio clericali declaramus esse nudatos, & coercitioni fori sæcularis addictos; consuetudine contraria non obstante. Iphis quoque sub anathemate prohibemus deferre tonsuram vel habitum clericalem.

XVII.

De officio iudicis ordinarii.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi. Si canonici a diuinis cessare voluerint, prout in ecclesiis aliquibus sibi ex consuetudine vel alias vindicant, antequam ad cessationem hu-

ANNO
 CHRISTI
 1174

iusmodi quoquomodo procedant, in instrumen-
 to publico, vel patentibus literis sigillorum suo-
 rum aut alterius authentici munimine roboratis,
 cessationis ipsius causam exprimant, & illud,
 vel illas ei, contra quem cessare intendunt, assi-
 gnent. Scituri, quod si hoc prætermisso cessaue-
 rint, vel causa, quam expresserint, non fuerit in-
 uenta canonica, omnia, quæ de quibuscumque
 prouentibus illius ecclesiæ, in qua cessatum fuerit,
 cessationis tempore perceperunt, restituent. Illa
 vero, quæ pro eodem tempore debentur eisdem,
 nullo modo percipient, sed ipsi ecclesiæ cedere, ac
 nihilo minus ei, contra quem cessauerant, de dam-
 nis & iniuriis satisfacere tenebuntur. Si autem
 causa eadem canonica fuerit iudicata, is qui occa-
 sionem cessationi dederat, ad omne interesse di-
 ctis canonicis, & ecclesiæ, cui debitum officium
 eius est culpa subtractum, ad certam quantitatem
 taxandam, & in diuini cultus augmentum conuer-
 tendam, superioris arbitrio condemnetur. Cete-
 rum detestabilem abusum horrendæ indeuotionis
 illorum, qui Crucis, beatæ Virginis, aliorumve san-
 ctorum imagines, seu statuas irreuerenti ausu tra-
 ctantes, eas in aggrauationem cessationis huius-
 modi prosternunt in terram, vrticis spinisque sup-
 ponunt, penitus reprobantes, aliquid tale de ce-
 tero fieri districtius prohibemus. Statuentes vt in
 eos qui contra fecerint vltrix procedat dura senten-
 tia: quæ delinquentes sic grauiter puniat, quod
 alios a similibus præsumptione compescat.

Idem in eodem. Ordinarii locorum subditos suos plures dignitates, vel ecclesias, quibus animarum cura imminet, obtinentes, seu personatum, aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura similis est annexa, districte compellant, dispensationes, auctoritate quarum huiusmodi ecclesias, personatus, seu dignitates canonice tenere se asserunt, infra tempus, pro facti qualitate ipsorum ordinariorum moderandum arbitrio, exhibere. Quod si forte, iusto impedimento cessante, nullam dispensationem infra idem tempus contigerit exhiberi, ecclesiarum beneficia, personatus, seu dignitates, quæ sine dispensatione aliqua, eo ipso illicitè detineri constabit, per eos, ad quos eorundem collatio pertinet, libere personis idoneis conferantur. Ceterum, si dispensatio exhibita sufficiens euidenter appareat, exhibens nequaquam in beneficiis huiusmodi, quæ canonice obtinet, molestetur. Prouideat tamen ordinarius, qualiter nec animarum cura in eisdem ecclesiis, personatibus, seu dignitatibus negligatur, nec beneficia ipsa debitis obsequiis defraudentur. Si vero de dispensationis exhibitæ sufficientia dubitetur, super hoc erit ad sedem apostolicam recurrendum, cuius est æstimare, quem modum sui beneficii esse velit. In conferendis insuper personatibus, dignitatibus, & aliis beneficiis curam habentibus animarum annexam, iidem ordinarii diligentiam illam obseruent, ut personatum, dignitatem, vel aliud beneficium similem curam habens, alicui plura similia obtinenti non ante conferre

præ-

ANNO
CXXXII
1374.ANNO
CXXXII
1374.

fate

ANNO
CHRISTI
1274

præsumant, quam eis super obtentis dispensatio euidenter sufficiens ostendatur. Qua etiam ostensa, ita demum ad collationem procedi volumus, si appareat per eandem quod is, cui est collatio facienda, huiusmodi personatum, dignitatem, vel beneficium retinere licite valeat cum obtentis. Vel si ea, quæ sic obtinet, libere ac sponte resignet. Aliter autem de personatibus, dignitatibus, & beneficiis talibus facta collatio nullius penitus sit momenti.

XIX.

De postulando.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi. Properandum nobis visum est, vt malitiosis litium protractionibus occurratur: quod speramus efficaciter prouenire, si eos, qui circa iudicia suum ministerium exhibent, ad id congruis remediis dirigamus. Cum igitur ea quæ ad hoc salubriter fuerant circa patronos causarum legali sanctione prouisa desuetudine abolita videantur, nos sanctionem eandem præsentis rediuiuæ constitutionis suffragio, cum aliqua tamen adiectione, nec non & moderamine renouantes, statuimus vt omnes & singuli aduocationis officium in foro ecclesiastico, siue apud sedem apostolicam, siue alibi exercentes, præstent, tactis sacrosanctis euangelis, iuramentum, quod in omnibus causis ecclesiasticis, & aliis in eodem foro tractandis, quarum assumpserunt patrocinium, vel assument, omni virtute sua, omnique ope, id quod verum & iustum existimauerint suis clientulis* inferre, procurent; nihil in hoc studii, quod eis sit possibile, re-

linquentes, quodque in quacumque parte iudicii
eis innotuerit improbam fore causam, quam in sua
fide receperant, amplius non patrocina buntur ei-
dem, imo ab ea omnino recedent, a communione
illius se penitus separantes, reliquis, quæ circa hæc
sunt in eadem sanctiõne statuta, inuiolabiliter ob-
seruandis. Procuratores insuper iuramento simili
astringantur. Huiusmodi quoque iuramentum,
tam aduocati, quam procuratores in foro, in quo
idem assumpserunt officium, teneantur annis sin-
gulis iterare. Qui vero ad eandem sedem veniunt,
vel ad curiam cuiuslibet ecclesiastici iudicis, in qua
nondum tale præstiterant iuramentum, accedunt,
in aliquibus singularibus causis patrocinium, vel
procuracionis ministerium præstituri, præstent in
singulis causis eisdem, mota controuersia, simile iu-
ramentum. Aduocati autem, & procuratores, qui
iuxta prædictam formam iurare noluerint, execu-
tionem officiorum suorum, huiusmodi volunta-
te durante, sibi nouerint interdictam. Quod si
iuramentum præstitum violare præsumperint,
præter reatum periurii, consiliarii etiam, qui scien-
ter iniquam causam fouerint, diuinam & no-
stram maledictionem incurrant, a qua non aliter
liberentur, nisi duplum eius restituerint, quod pro
tam iniquis aduocatione, procuracione, vel consi-
lio receperunt; ac nihilo minus de damnis quæ
per iniqua huiusmodi ministeria partibus irroga-
runt, illis satisfacere teneantur. Ceterum ne cupidi-
tatis ardor aliquos ad hæc salubria statuta con-
temnenda præcipitet, districtius inhibemus, ne

ANNO
CHRIST.
1774

ANNO
CHRISTI
1174.

aliquis aduocatus in quacumque causa vltra viginti, procurator vero vltra duodecim libras Turo- nenses recipere, salarii nomine, vel etiam sub pal- marii colore, præsumat. Qui autem vltra recepe- rint, nequaquam dominium eorum, quæ prædi- ctam quantitatem excedunt, acquirant: sed ad re- stitutionem integram teneantur illorum. Ita quod nihil horum, ad quæ restituenda eos teneri præmi- simus, in fraudem præsentis constitutionis remitti possit eisdem. Et insuper aduocati constitutionem præsentem taliter violantes ab aduocationis officio triennio suspendantur. Procuratores vero extunc sibi sciant cuiuslibet procurationis in iudicio licen- tiam denegatam. XX.

De iis quæ vi metusve causa fiunt.

Gregorius decimus in generali Concilio Lug- dunensi. Absolutionis beneficium ab excommuni- cationis sententia, vel quamcumque reuocatio- nem ipsius, aut suspensionis, seu etiam interdicti per vim vel metum extortam, præsentis constitu- tionis auctoritate omnino viribus vacuumus. Ne autem sine vindicta violentiæ crescat audacia, eos qui absolutionem siue reuocationem huiusmodi vi vel metu extorserint, excommunicationis sen- tentiæ decernimus subiacere.

XXI.

De præbendis & dignitatibus.

Gregorius decimus in generali Concilio Lug- dunensi. Statutum felicis recordationis Clementis papæ IV. prædecessoris nostri de dignitatibus & beneficiis in curia Romana vacantibus nequa-

Concil. Tom. 28.

Cccc ij

quam per alium quam per Romanum pontificem conferendis, decreuimus taliter moderandum, vt ii ad quos eorumdem beneficiorum & dignitatum spectat collatio, statuto non obstante prædicto, demum post mensem, a die quo dignitates seu beneficia ipsa vacauerint numerandum, ea conferre valeant tantummodo per seipfos, vel, ipsis agentibus in remotis, per suos vicarios generales in eorum dicecesibus existentes, quibus id canonice sit commissum.

XXII.

De rebus ecclesiæ non alienandis.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi. Hoc consultissimo prohibemus edicto, vniuersos & singulos prælatos ecclesias sibi commissas, bona immobilia, seu iura ipsarum, laicis submittere, subiicere, seu supponere, absque capituli sui consensu, & sedis apostolicæ licentia speciali, non concedendo bona ipsa, vel iura in emphyteosim, seu alias alienando, in forma & casibus a iure permissis, sed constituendo, vel recognoscendo, seu profitendo ab illis ea tamquam a superioribus se tenere, seu ab ipsis eadem aduocando, prout in quibusdam partibus vulgariter dicitur, Auoher, vel ipsos patronos, siue aduocatos ecclesiarum, seu bonorum ipsarum perpetuo, aut ad tempus non modicum, statuendo. Contractus autem omnes, etiam iuramenti, pœnæ vel alterius cuiuslibet firmitatis adiectione vallatos, quos de talibus alienationibus, sine huiusmodi licentia & consensu contigerit celebrari, & quidquid

ANNO
CHRISTI
1274.

ex eis secutum fuerit, decernimus adeo viribus omnino carere, vt nec ius aliquod tribuant, nec præscribendi etiam causam pariant. Et nihilo minus prælatos, qui secus egerint, ipso facto officio & administratione, clericos etiam, qui scientes contra inhibitionem prædictam aliquid esse præsumptum id superiori denuntiare neglexerint, a perceptione beneficiorum, quæ in ecclesia sic grauata obtinent, triennio statuimus esse suspensos. Laici vero qui prælatos vel capitula ecclesiarum, seu alias personas ecclesiasticas, ad submissiones huiusmodi faciendas hactenus compulerunt, nisi post competentem monitionem, remissa submissione quam per vim vel metum exegerant, ecclesias & bona ecclesiastica eis submissa taliter in sua libertate dimittant. Illi etiam qui de cetero prælatos vel personas easdem ad talia facienda compulerint, cuiuscumque sint conditionis aut status, excommunicationis sint sententia innodati. Ex contractibus præterea super præmissis huiusmodi licentia & consensu interuenientibus hactenus initis, vel quos in futurum iniri contingeret, seu occasione illorum, laici, vltra id quod eis ex natura contractuum ipsorum vel adhibita in illis lege permittitur, aliquid non vsurpent. Qui vero secus egerint, nisi legitime moniti ab huiusmodi vsurpatione destiterint, restituendo etiam quæ taliter vsurparant, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant: & extunc ad supponendum terram ipsorum, si opus fuerit, ecclesiastico interdicto libere procedatur.

De religiosis domibus, ut episcopo sint subiectæ.

Concilium
Lateranense
sub Innocen-
tio tertio
cap. 12.

Gregorius decimus in Concilio generali Lugdunen-
nensi. Religionum diuersitatem nimiam, ne con-
fusionem induceret, generale Concilium consulta
prohibitione vetuit. Sed quia non solum importu-
na petentium inhiatio illarum postmodum multi-
plicationem extorsit, verum etiam aliquorum præ-
sumptuosa temeritas diuersorum ordinum, præci-
pue mendicantium, quorum nondum approba-
tionis meruere principium, effrenatam quasi mul-
titudinem adinuenit, repetita constitutione distri-
ctius inhibentes, ne aliquis de cetero nouum or-
dinem aut religionem inueniat, vel habitum no-
uæ religionis assumat. Cunctas affatim religiones
& ordines mendicantes post dictum Concilium
adinuentos, qui nullam confirmationem sedis apo-
stolicæ meruerunt, perpetuæ prohibitioni subiici-
mus, & quatenus processerant reuocamus. Con-
firmatos tamen per sedem eandem, post tamen
idem Concilium institutos, quibus ad congruam
sustentationem redditus aut possessiones habere
professio siue regula vel constitutiones quælibet
interdicit, sed per quæstum publicum tribuere vi-
ctum solet incerta mendicitas, modo subsistere de-
cernimus infra scripto, ut professoribus eorundem
ordinum ita liceat in illis remanere, si velint, quod
nullum deinceps ad eorum professionem admit-
tant, nec de nouo domum aut aliquem locum
acquirant, nec domos seu loca quæ habent aliena-
re valeant, sine sedis eiusdem licentia speciali. Nos

ANNO
CXXXIII
1274

ANNO
CHRISTI
1274.

enim ea dispositioni sedis apostolicæ referuamus, in terræ sanctæ subsidium, vel pauperum, aut alios pios vsus, per locorum ordinarios, vel eos quibus sedes ipsa commiserit, conuertenda. Si vero secus præsumptum fuerit, nec personarum receptio, nec domorum vel locorum acquisitio, aut ipsorum, ceterorumque bonorum alienatio valeat: & nihilo minus contrarium facientes sententiam excommunicationis incurrant. Personis quoque ipsorum ordinum omnino interdiciamus, quoad extraneos, prædicationis & audiendæ confessionis officium, aut etiam sepulturam. Sane ad Prædicatorum & Minorum ordines, quos euident ex eis utilitas ecclesiæ vniuersali proueniens perhibet approbatos, præsentem non patimur constitutionem extendi. Ceterum Carmelitarum & eremitarum sancti Augustini ordines, quorum institutio dictum Concilium generale præcessit, in suo statu manere concedimus, donec de ipsis fuerit aliter ordinatum. Intendimus siquidem tam de illis, quam de reliquis etiam non mendicantibus ordinibus, prout animarum saluti, & eorum statui expedire viderimus, prouidere. Ad hæc personis ordinum, ad quos constitutio præsens extenditur, transeundi ad reliquos ordines approbatos licentiam concedimus generalem, ita quod nullus ordo ad alium, vel conuentus ad conuentum se ac loca sua totaliter transferat, sedis eiusdem permissione super hoc specialiter non obtenta.

De censibus & procurationibus.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi. Exigit peruerforum audacia, vt non simus sola delictorum prohibitione contenti, sed pœnam etiam delinquentibus imponamus. Constitutionem itaque felicitatis recordationis Innocentii papæ quarti prædecessoris nostri, editam super non recipiendis in pecunia procurationibus, & super receptione munerum visitantibus, eorumque familiis interdicta, quam multorum fertur temeritas prætereire, volentes inuiolabiliter obseruari, eam decreuimus pœnæ adiectione iuuandam: statuentes vt vniuersi & singuli, qui ob procuracionem sibi ratione visitationis debitam exigere pecuniam, vel etiam a volente recipere, aut alias constitutionem ipsam recipiendo munera, siue visitationis officio non impenso procuracionem in victualibus, aut aliquid aliud procuracionis occasione violare præsumpserint, duplum eius quod receperint ecclesiæ, a qua id receptum fuerit, infra mensem reddere teneantur: alioquin extunc patriarcha, archiepiscopi, episcopi, duplum ipsum ultra prædictum tempus restituere differentes, ingressum sibi ecclesiæ interdictum sentiant. Inferiores vero ab officio & beneficio nouerint se suspensos; quousque de duplo huiusmodi grauatis ecclesiis plenariam satisfactionem impendant. Nulla eis in hoc dantium remissione, liberalitate, seu gratia valitura.

De immunitate ecclesiarum.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi. Decet domum Domini sanctitudo, decet, vt cuius in pace factus est locus eius, sit cultus cum debita veneratione pacificus. Sit itaque ad ecclesias humilis & deuotus ingressus. Sit in eis quieta conuersatio, Deo grata, insipientibus placida, quæ considerantes non solum instruat, sed reficiat. Conuenientes ibidem nomen illud, quod est super omne nomen, a quo aliud sub cælo non est datum hominibus, in quo saluos fieri credentes oporteat, nomen videlicet Iesu Christi, qui saluum fecit populum suum a peccatis eorum, exhibitione reuerentiæ specialis attollant, & quod generaliter scribitur, vt in nomine Iesu omne genu flectatur, singuli singulariter in se ipsis implentes; præcipue dum aguntur Missarum sacra mysteria, gloriosum illud nomen quandocumque recolitur, flectant genua cordis sui, quod vel capitis inclinatione testentur. Attendantur in locis ipsis intentis præcordiis sacra solennia, deuotis animis orationibus intendatur. Nullus in locis eisdem, in quibus cum pace ac quiete vota conuenit celebrari, seditionem excitet, conclamationem moueat, impetumve committat. Cessent in illis vniuersitatum & societatum quarumlibet consilia, conciones, & publica parlamenta. Cessent vana, & multo fortius fœda & profana colloquia. Cessent confabulationes quælibet. Sint postremo quæcumque alia diuinum turbare possunt officium, aut oculos diuinæ

maiestatis offendere, ab ipsis prorsus extranea: ne, ubi peccatorum est venia postulanda, ibi peccandi detur occasio, aut deprehendantur peccata committi. Cessent in ecclesiis earumque cœmeteriis negotiationes, & præcipue nundinarum, ac fori cuiusque tumultus. Omnis in eis sæcularium iudiciorum strepitus conquiescat. Nulla inibi causa per laicos, criminalis maxime, agitetur. Sint loca eadem a laicorum cognitionibus aliena. Ordinarii locorum hæc faciant obseruari, suadenda suadeant, interdicta huius Canonis auctoritate compefcent: ad hæc alios etiam in ecclesiis ipsis magis assiduos, & ad præmissa idoneos deputando. Et nihilo minus processus iudicum sæcularium, ac specialiter sententiæ prolatae in eisdem locis, omnino careant robore firmitatis. Qui vero præmissas inhibitiones animo petulanti contempserint, præter processum ordinariorum, & deputandorum ab ipsis, diuinæ ultionis & nostræ poterunt acrimoniam formidare, donec suum confessi reatum a similibus firmato proposito deliberauerint abstinere.

XXVI.

De usuris.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi. Usurarum voraginem, quæ animas deuorat, & facultates exhaurit, compefcere cupientes, constitutionem Lateranensis Concilii contra usurarios editam sub diuinæ maledictionis interminatione præcipimus inuiolabiliter obseruari. Et quia quo minor feneratoribus aderit fenerandi commoditas, eo magis adimetur fenus exercendi li-

Sub Alexã-
dro tertio
cap. 25.

bertas, hac generali constitutione sancimus, vt nec collegium, nec alia vniuersitas, vel singularis persona, cuiuscumque sit dignitatis, conditionis, aut status, alienigenas, & alios non oriundos de terris ipsorum, publice pecuniam fenebrem exercentes, aut exercere volentes, ad hoc domos in terris suis conducere, vel conductas habere, aut alias habitare permittat; sed huiusmodi vsurarios manifestos omnes infra tres menses de terris suis expellant, nunquam aliquos tales de cetero admissuri. Nemo illis ad fenus exercendum domos locet, vel sub alio titulo quocumque concedat. Qui vero contrarium fecerint, si personæ fuerint ecclesiasticæ, patriarchæ, archiepiscopi, episcopi, suspensionis, minores vero personæ singulares excommunicationis, collegium autem seu alia vniuersitas interdicti sententiam ipso facto se nouerint incursumas. Quam si per mensem animo sustinuerint indurato, terræ ipsorum, quamdiu in eis iidem vsurarii commorantur, extunc ecclesiastico subiaceant interdicto. Ceterum, si laici fuerint, per suos ordinarios ab huiusmodi excessu, omni priuilegio cessante, per censuram ecclesiasticam compescantur.

XXVII.

Idem in eodem. Quamquam vsurarii manifesti de vsuris, quas receperant satisfieri expressa quantitate, vel indistincte in vltima voluntate mandauerint, nihilo minus tamen eis sepultura ecclesiastica denegetur, donec vel de vsuris ipsis fuerit, prout patiuntur facultates eorum, plenarie satisfa-

etum, vel illis quibus est facienda restitutio, si præ-
sto sint ipsi, aut alii qui eis possint acquirere, vel eis
absentibus loci ordinario, aut eius vices gerenti, si-
ue rectori parochiæ, in qua testator habitat, coram
aliquibus fide dignis de ipsa parochia: quibus qui-
dem ordinario, vicario, & rectori, prædicto modo
cautionem huiusmodi eorum nomine liceat præ-
sentis constitutionis auctoritate recipere: ita quod
illis proinde actio acquiratur, aut seruo publico
de ipsius ordinarii mandato idonee de restitutione
facienda sit cautum. Ceterum si receptarum vsu-
rarum sit quantitas manifesta, illam semper in cau-
tione prædicta exprimi volumus: alioquin aliam
recipientis cautionem huiusmodi arbitrio mode-
randam. Ipse tamen scienter non minorem, quam
verisimiliter creditur, moderetur; &, si secus fece-
rit, ad satisfactionem residui teneatur. Omnes au-
tem religiosos, & alios qui manifestos vsurarios
contra præsentis sanctionis formam ad ecclesiasti-
cam admittere ausi fuerint sepulturam, pœnæ in
Lateranensi Concilio contra vsurarios promulga-
tæ statuimus subiacere. Nullus manifestorum vsu-
rariorum testamentis interfit, aut eos ad confessio-
nem admittat, siue ipsos absoluat, nisi de vsuris sa-
tisfecerint, vel de satisfaciendo pro suarum viribus
facultatam præstent, vt præmittitur, idoneam cau-
tionem. Testamenta quoque manifestorum vsura-
riorum aliter facta non valeant, sed sint irrita ipso
iure.

XXVIII.

De iniuriis, & damno dato.

Gregorius decimus in generali Concilio Lug-

ANNO
CHRISTI
1274.

dunensi. Etsi pignorationes, quas vulgaris elocutio reprefalias nominat, in quibus alius pro alio prægrauatur, tamquam graues, legibus & æquitati naturali contrariæ, ciuili sint constitutione prohibitæ, vt tamen earum prohibitio in personis ecclesiasticis tanto amplius timeatur, quanto in illis specialius inhihentur, eas concedi contra personas prædictas, seu bona ipsorum, aut quantumcumque generaliter, prætextu cuiusuis consuetudinis, quam potius reputamus abusum, forte concessas, ad illas extendi præsentis decreto districtius inhihemus. Illi autem qui contra fecerint, aduersus personas easdem pignorationes seu reprefalias concedendo, vel extendendo ad eas, nisi præsumptionem huiusmodi reuocauerint, a concessionis vel extensionis tempore infra mensem, si personæ singulares fuerint, sententiam excommunicationis incurrant: si vero vniuersitas, ecclesiastico subiaceat interdicto.

XXIX.

De sententia excommunicationis.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi. Constitutionem felicis recordationis Innocentii papæ IV. prædecessoris nostri, quæ prohibet participantes excommunicatis ea participatione, quæ solam minorem excommunicationem inducit, monitione canonica non præmissa, maiori excommunicatione ligari, decernens promulgatam aliter excommunicationis sententiam non tenere: ad tollendum omnem ambiguitatis scrupulum, declarantes, decernimus ita demum moni-

In Concilio
Lugdunensi
cap. 12.

tionem esse canonicam in hoc casu, si aliis rite seruatis, eos, qui monentur, exprimat nominatim. Statuimus quoque, vt inter monitiones, quas, vt canonice promulgetur excommunicationis sententia, statuunt iura permitti iudices, ne monitionibus tribus vtantur, siue vna pro omnibus, obseruent aliquorum dierum competentia interualla, nisi facti necessitas ea suaserit aliter moderanda.

XXX.

Idem in eodem. Præsenti generali declaramus edicto, beneficium relaxationis ad cautelam, quoad interdicti sententias, in ciuitates, castra, vel quælibet alia loca, siue terras aliquas generaliter promulgatas, locum aliquatenus non habere.

XXXI.

Idem in eodem. Quicumque pro eo, quod in reges, principes, barones, nobiles, balliuos, vel quoslibet ministros eorum, aut quoscumque alios, excommunicationis, suspensionis, seu interdicti sententia fuerit promulgata, licentiam alicui dederint occidendi, capiendi, seu alias in personis, aut bonis suis vel suorum grauandi eos qui tales sententias protulerunt, siue quorum sunt occasione prolata, vel easdem sententias obseruantes, seu taliter excommunicatis communicare nolentes, nisi licentiam ipsam re integra reuocauerint, vel si ad bonorum captionem occasione ipsius licentiæ sit processum, nisi bona ipsa sint infra octo dierum spatium restituta, aut satisfactio pro ipsis impensa, in excommunicationis sententiam incidant ipso facto. Eadem quoque sint sententia innodati om-

ANNO
CHRISTI
1274.

nes qui ausi fuerint prædicta licentia data uti, vel aliquid præmissorum, ad quæ committenda licentiam dari prohibuimus alias committere suo motu: qui autem in eadem sententia permanerint duorum mensium spatio, extunc ab ea non possint, nisi per sedem apostolicam, absolutionis beneficium obtinere. Datum Lugduni Kalendis Nouembris, anno tertio.

IN

^a CONCILIVM LVGDVNENSE II.

OECVMENICVM, SIVE VNIVERSALE XIV. approbatum, episcoporum plusquam septingentorum, contra Græcorum errores, & pro recuperatione terræ sanctæ, aliisque de causis celebratum anno Domini MCCLXXIV. sub Gregorio X. & Rudolpho imperatore,

NOTÆ.

^a Concilium.] De loco & tempore habiti Concilii, de personis quæ præsto fuerunt, de rebus in Concilio constitutis & peractis, summam Trithemius in chronico Hirsaugiensi ista ait: *Concilium generale Lugduni celebravit Gregorius X. anno pontificatus sui secundo, in quo multi cardinales, archiepiscopi, abbates, alique diuersi generis prelati comparuerunt, multa ad electionem summi pontificis, ad expeditionem in Saracenos, ad unionem Græcæ Latineque ecclesie, & ad pacem Christianorum pertinentia mature statuente. Ibi comparuit Palæologus imperator Constantinopolitanus cum magno comitatu, qui tertiadecima vice in sententiam Romanæ ecclesie Græcos suos toties deficientes Concilio necessario pertraxit.* Hæc chronicon Hirsaugiense.

Locus, tempus & acta Concilii.

Siffridus presbyter libro 2. suæ epitomes, Anno 1274. celebratum est, inquit, Lugduni Concilium magnum, præsentè papa Gregorio X. Hic electionem regis Rudolphi confirmavit. Blondus decade 2. lib. 8. Gregorius pontifex, ait, Lugduni Concilium indixit. Contulit se ad id Concilium Michael Palæologus Græcorum imperator, & unioni orientalis ad occidentalem ecclesiam consensit: secutique illum nonnulli Tartari, gentis Scythica proceres, sacro baptismatis charactere superfusi, Christianos se & catholicos fore professi sunt. Sed & Rudolphus ab electoribus Germanis in Romanorum regem declaratus, ea conditione a Gregorio pontifice in Concilio est acceptus, ut Romam pacificus ad inunctionem accipiendam se conferret, ac rebus Hierosolyma quantam posset opem ferret.